

## CEVA FILOSOFIE

de Lucia McNeff

(continuare din numărul trecut)

*Fără cărți de specialitate*, după ce am uitat mai tot ce am citit și învățat în anii mei de universitate (Sibiu – Cluj, 1940 – 1955) încerc acum, cu mijloace superprimitive, ca un presocratic Robinson, să “gândesc”, stând neputincios pe ultima bornă a drumului (a vieții), cu picioarele în râul Vavilonului.

Știu că sunt o simplă maimuță balcanică a lui Cioran (pe care nu din vina mea, îl cunosc foarte puțin). Filosofia a murit (a rămas doar filosofarea) din clipa în care a devenit o specialitate dificilă, accesibilă ca limbă și exercițiu mental, doar unor virtuoși ai spiritului speculativ. Despărțirea de știință, teologie, psihologie, preacurvirea politică, i-au fost fatale.

Acum, cu mintea mea cea proastă, cred că trebuie să caut, sub cenușa veacului, cioburile oglinzii sparte și risipite, pentru ca, în cadrul nevoii mele devenite merit și recompensă, să îmi refac măcar o fărâcă din luciditatea pierdută: doresc să-mi văd, în oglinda sfârșitului, chipul meu schimos de frică, singurătate și anonimă moarte.

\*

*Limpi mă mângâie*: “Deus sive Natura ne apără totuși: șterge din sensibilitatea noastră ceea ce doare, ceea ce ucide, ceea ce nu se lasă uitat. Vedem zilnic pe străzi, la birou, în vecini, lucruri groaznice; dar ele nu ne mai ating, nu ne mai dor. În tinerețe, treceam prin junglă ca acea tânără negresă a lui G.B. Shaw care era atât de pură și nevinovată, încât fiarele, șerpii, scorpionii și țânțarii se fereau din calea ei. Acum, la bătrânețe, avem pe frunți aura veteranilor întorși din lungi războaie: am văzut și am trăit atâtea crime și atâtea grozăvii încât acum putem privi nepăsători, fără să simțim nimic, chiar și la cel mai oribil accident de mașină sau incendiu de familie, cartier, țară... Ieri un vulcan în Columbia a îngropat sub noroi un întreg oraș ce dormea. 25.000 de morți! “Ei și? E groaznic, zicem noi, să fii îngropat sub noroi, dar e și mai groaznic să fii nevoit să trăiești îngropat sub noroi...”

\*

*Citesc în revista “Histoire”* mai multe studii de istoria medicinei. Pe vremea lui Hamurabi – aflu acum – exista deja o gândire științifică medicală. Pasteur ar fi fost un impostor-fără-voie, noua ciumă ar putea deveni SIDA etc...

În epoca dantelată a rokokoului, se pare că efortul spre perucă, pudră, sulimanuri etc., era determinat și de nevoia de a ascunde ravagiile sifilisului adus din America. Peste 50% din soldați și nobili suferea de această boală “napolitană”, “franceză” (la noi, în Ardeal, chemându-se “freață”). Numărul poezilor morți de sifilis (boală considerată rușinoasă) egalează, poate și depășește, pe cel al poezilor morți de romantica tuberculoză. Sub peruci, dantele și pudră, se ascundea de fapt urât mirositoarea plagă sifilitică. Iar muzica divină a acestei epoci – Haendl, Bach, Mozart – nu mai vorbim de marii compozitori italieni, răsuna ca o rugăciune disperată, cerească, în mijlocul acestei lumi, bântuite atunci de un rău ce părea și incurabil și mortal.

\*

*“Acting” înseamnă a juca teatru*. Dar caut și nu găsesc în marele dicționar englez-român) expresia “acting out” care îmi apare deseori în anumite studii de psihologie sau sociologie. Dar mă gândesc la expresia “acting in” care nu știu să existe și pe care ar trebui, noi cei de aici, să o inventăm. “Acting in”, adică actoria pe dinlăuntru, jocul ascuns cu grijă, inhibarea voită a lui “acting out”.

Nu găsesc în dicționar nici acest cuvânt teribil de sugestiv și prețios: “suchness”: acesitate, astfelitate? (“Suchness” mi se pare a fi opus lui “orherness”, și ar fi cea mai rece, pozitivistă și pragmatică exprimare a ceea ce este așa cum este, neputând și nici voind a fi altfel. Cuvântul acesta amar se

înghite de trei ori pe zi, cu mult alcool și grea amăgire.)  
Din dicționarul mic, pentru școlari, lipsește verbul "re`uire" - a pretinde, a reclama.

\*

*"Nu sunt de acord cu ceea ce zici – dar mă voi bate până-n pânzele albe ca tu  
să-ți poți spune părerea ta"*  
VOLTAIRE

*Trăim într-o epocă de uriașă, fantastică, explozie, expansiune și înstăpânire a PROSTIEI, ca valoare. Prostia inteligentă, științifică, descurcăreață, șmecheră; prostia sublimă, cezarcă, divină; prostia ca fundament, ca acoperiș, prostia ca stil. Prostia ca monolog: ea nu cunoaște și nici nu recunoaște întreruperea, întrebarea, contrazicerea. Chiar dacă te ascultă, te ascultă numai ca să își audă propriile păreri, cuvinte, convingeri.*

\*

*"Timpul nu va mai fi!"*  
APOCALIPSA după Ioan

*Dacă din lanțul istoriei se va reuși să se rupă memoria unui singur secol, timpul istoric (și adevărul său) vor dispărea cu totul, neputându-se a se mai reface cândva. Deja, după 1917, la fiecare zece ani ștergem tabla și scriem altfel. Rușii nu mai știu adevărul despre propria lor revoluție – la noi generațiile tinere habar nu au cum a avut loc actul de la 23 august, unghurii au trei versiuni ce se bat cap în cap despre revoluția lor din 1956 etc. Eu însumi, ca să pot trăi fără coșmaruri, fac eforturi grele ca să uit cât mai multe (și pe cât mai mulți) din propria mea viață. Cere oare prezentul ca să fie ars trecutul? Nu știu, se spune că trecutul nostru e viitorul nostru – cu toate că focul la care ne încălzim azi îl întreținem arzând pe el cincinalele uitare ale acestui secol. ("cel mai barbar secol din ultimele decenii" - spune Olimpia.*

\*

*Stau față în față, spune Moșul, două imperii: unul clădit pe secret, vigență, spionaj - și un alt imperiu, tot imens, alcătuit din trănțăitori liberali, gânditori în roza- vânturilor și o presă "lingură în toate ciorbele", oricând gata să sacrifice secretul unei strategii de un secol pentru senzaționalismul gazetăresc al unei știri-bombă de o zi.*

*Din istorie știm că în înfruntarea dintre barbaria militarizată și cultura liberală, democrată, a învins totdeauna barbaria: romanii i-au învins pe greci, goții pe romani, turcii pe bizantini, spaniolii pe incași etc...*

*Citesc în ziar: "trei motive ne obligă să grăbim internaționalizarea lumii: 1. Poluarea. 2. Spațiul cosmic. 3. Bogățiile suboceanice, antarctice etc." Articolul nu a apărut în "Pravda", ci în "New-York Herald Tribune".*

\*

*"Avem depozite, imense - îmi spune consilierul sultanul Tutilă I – pline de adevăruri de care nu mai avem nevoie. Straturi peste straturi de adevăruri învechite, rebutate, deșeuri. Cred că primele adevăruri (ale primului deceniu), sufocate sub presiune, au și început să se pietrifice. În prăvălia ce se vede păstrăm doar adevăruri nevinovate, sceptice, inofensive, drăgălașe. Dar și pe acestea le vindem cum se vând <dincolo> pistoalele: cu autorizație de la miliție, primărie și cadre. Numai cine posedă o autorizație de-a noastră poate să aibă acces – pentru un timp limitat – la anumite adevăruri de vitrină. Dar nici pe acestea nu le poate comunica decât având o altă autorizație supremă, specială, greu de obținut. Există și adevăruri care au evadat, s-au camuflat, care au reușit să-și schimbe numele și adresa. Pe acestea le urmărim fără milă, în acestea avem voie să tragem fără somație".*

*(P.S. Harry Bloom, scriind despre Apartheid, afirmă: "adresa negrilor nu e un loc unde locuiesc, ci un loc unde pot fi oricând găsiți".)*